

HISTORY OF ART

THE PROBLEM OF SYMBOLISM IN CONTEMPORARY VISUAL ART OF THE EARLY TWENTY-FIRST CENTURY

ПРОБЛЕМАТИКА СИМВОЛІЗМУ В СУЧАСНОМУ ВІЗУАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Adrian Balog¹

Viktoriia Pylypchuk²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-379-8-10>

На сьогоднішній день символізм тісно зв'язаний з мистецтвом. Символи присутні у різних проявах людської творчості та впевнено зайняли своє місце в житті людини, від дрібниць у побуті до видатних творів мистецтва. У візуальному мистецтві символізм присутній в усіх проявах: в елементах, в колірній гамі, в обраному матеріалі для виконання твору, у побудові жанру, у тематиці, у застосуванні правил та засобів художньої мови.

Порушуються проблеми символізму в сучасному візуальному мистецтві. Символізм більше не сприймають як провідний естетичний напрям та як певний тип світогляду. Широкої розповсюдженості набули хибні трактування, або двоякі трактування прийомів символізму в мистецтві. Надання різного символічного значення не враховуючи історичні, філософські, психологічні аспекти.

На думку Стояна С. П. та його філософсько-культурологічного аналізу символізму в українському образотворчому мистецтві: «Ми можемо зазначити, що сучасні українські митці-символісти у своїй творчості поєднують як давні традиції європейського образотворчого мистецтва, так і створюють власні символізації із неповторним, індивідуальним контекстом, що дає нам можливість говорити про народження потужної генерації українських художників-символістів» [1]. Кіресва Т. І., Кіресва О. Г. у своїй статті зазначають, що символізм базується на утворенні світогляду людини та ґрунтується на світовій міфології та релігійності [2]. Г. Ібсен навпаки поєднував конкретне з абстрактним: «У реальності є зворотний бік, а у фактів – прихований зміст. Вони є земним втіленням ідей» [3].

В першу чергу важливо зазначити, що символізм та його застосування в проявах різних архетипів, зокрема такому як візуальне мистецтво – це

¹ National Academy of Fine Arts and Architecture, Ukraine

² National Academy of Fine Arts and Architecture, Ukraine

прагнення донести бачення власного світу, з використанням певного періоду часу, психологічних чинників та філософських роздумів. Також невіддільно використання символів в мистецтві приводить до застосування метафоричності. Щоб протиставити буденність своїй творчій реальності, через сюжетне зображення в жанровій композиції. Сучасний символізм не є досконалим через сприйняття світу символами за власним трактуванням їх. Символи мають певну встановлену канонічність якої слід дотримуватися. Не можна трактувати колір без психології, чи філософії. Також не можна надавати трактування символам, що застосовуються без історії мистецтва, історії світових релігій, етнічності та етносу, міфології тощо.

Метою символізму та використанням символів у візуальному мистецтві завжди було виразити та донести головні ідеї. Плідно відобразити вічне і не змінне. Надати своєрідного характеру сюжету в художній композиції з використанням канонічності символів, спираючись на психологію людського світогляду та на філософські вчення. Тож використання символізму в мистецтві лише емоційною чи інтуїтивно складовою вважаємо недоречним. Проте, важливо зазначити, що є доречним надання символізму у візуальному мистецтві експериментального характеру. Використання символізму у візуальному мистецтві за допомогою освіченого підходу з урахуванням вище зазначених аспектів надає митцеві свободу грамотної образотворчої мови.

Список використаних джерел:

1. Стоян С. П. Символізм в українському мистецтві XXI століття в контексті культури. *Національний авіаційний університет* : дослідн. та наук.-метод. пр. Київ, 2015. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/20024/1/Символізм%20в%20Українському%20образотворчому%20мистецтві%20XXI%20століття%20в%20контексті%20культури.doc> (дата звернення: 08.10.2023).
2. Кіреєва Т. І., Кіреєва О. Г. Символи мистецтва у часі. *Донецька державна музична академія ім. С.С. Прокоф'єва* : дослідн. та наук.-метод. пр. Донецьк, 2011. Вип. 2. С. 214–221. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/85512/39-Kireeva.pdf?se-> (дата звернення: 11.10.2023).
3. Естетика у сучасному світі. Символізм у мистецтві. URL: <http://estetica.etica.in.ua/simvolizm-u-mistetstvi/amp/> (дата звернення: 12.10.2023).
4. Біла А. Символізм : [наукове видання]. Київ : Темпора, 2010. 272 с.
5. Йоганнес І. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва / пер. Святенко С. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
6. Мельник В. О. Літературно-критичний альманах. Енциклопедія Сучасної України. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016.
7. Символізм. Енциклопедія українознавства : у 11 т. Нью-Йорк : Молоде життя, 1955–1995.
8. Скуратівський В. Символізм : [філософський енциклопедичний словник]. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
9. Шаян В. Українська символіка. Київ : ЦУЛ, 2019. 36 с.